

Törökvilág Budán

Gül Baba budai sírjánál felépítik az első közép-európai mohamedán telepet

Sok, sok ezer dolog mellett a budapesti idegenforgalom is megérzi a háborút. Idén nyáron elmaradnak Budapest német, francia, belga, holland, angol világjáró vendégei. Sokan örökre... A háború miatt megváltozott idegenforgalmi viszonyokkal kapcsolatban érdekes tervet vetett fel a fővárosnak Némethy Károly tanácsnok. Ha Nyugatról egyideig nem kaphatunk vendégeket, forduljunk Kelet felé, hiszen nekünk magyaroknak ugyanannyi közünk van Kelethez, mint Nyugathoz. Fővárosunk a kelet-európai és keleti ember számára is hatalmas vonzóerő, sőt Buda évszázadok óta vallásos és nemzeti zarándokhelye az Európában megforduló törököknek.

Budán, a Rózsadomb Dunára néző lankáján háromszáz év óta alussza örök álmát Gül Baba, a „Rózsák atyja”, a szentéletű, bülbülszavú török költő, aki itt élt, itt dalolt, itt halt meg Budán, az akkori török birodalom legnyugatibb meghódított városában. Sírja, a rózsalugasokkal befuttatott rózsadombi „túrbe” eldugottan romladozik s csak egyszer-egyszer keresi fel egy-egy errejáró török zarándok, hogy elmerengjen a meghalványodott ozmán félhold egykori ragyogásán. Mert a mi gyönyörű fővárosunk 150 esztendőn át, 1541-től 1687-ig török város volt...

A „Rózsák Atyja”

Mohács után II. Lajos királlyal a független magyar állammal együtt Buda is elveszett. Mátyás király várában a „győzhetetlen török szultán” budai basája baszkodott, a szűk budai utcák kövezetén janicsárok lova patkója szattogott, Szent György piacán fátylázott arcú, törekeny török asszonykák alkudtak keleti selymekre, csacsakabeszédű török halásznép vetette ki halfogó hálóját a régi Nyulak-szigetén, amelynek ipácaklasztromában egykor Árpád-nézi Szent Margit királykisasszony élte lehelletfinom virágéletét. A budai Nagyboldogasszony templom ormáról 150 esztendőre ekerült a kereszt, a mai budavári toronászó Mátyás-templom a török félhold ragyogott... Török

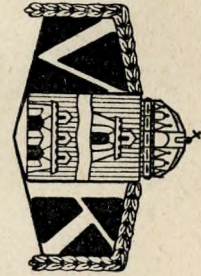
nagyurak pőfékelték illatos nar-gileljeik füstjét régi királyaink hévizeiben, a budai fürdőkben és amikor napnyugtával a török mecsetté alakított magyar templomok erkélyén felhangzott a muzulmán papok éneklőshangú, elnyújtott esti imája, térdreborult Buda városában minden igazhívő, dicsérvén a Mindenható Allah istenségét, aki ime keleti hazájuktól távol, a Duna partján új hazát adott harcos hívőinek. Akkoriban csak elfojtva hallatszott Buda városában egy-egy magyar szó...

Ebben az időben élt Budán Gül Baba, a „Rózsák atyja”. Távol a török-magyar viadlok véres zajától, a Rózsadomb lugasaiban szövögette tündérszép álmait, boldog dallal köszöntötte a Margitsziget páráiból felbukkanó napot és álmataig verssel az ezüstisznű budai éjszaka vándorát, a holdat. Törököt, magyart, minden embert egyaránt szeretett, mint ahogyan szerette Budát, szerette a dalos madarat s a budai lankák illatos rózsavirágját És mert szeretett — szerették. Már életében szentként tisztelték, sírja török vallási és nemzeti kegyhely lett s a magyarság is reá, a „Rózsák Atyjára” emlékezett, amikor a hegyet, amelyen lakott, Rózsadombnak nevezte el.

Tervek a budai „mohamedán telep” megépítésére

A főváros tervei szerint Gül Baba sírja lesz a Budapestet látogató török vendégek gőcpontja. A Rózsadomb Dunára néző oldalát, Gül Baba sírjával a közepén egyetlen hatalmas ligetté alakítják át. Itt török mecsetet is emelnek. A ligetet a főváros elgondolása szerint összekötik a Lukács- és Császárfürdők mostani kertjeivel, e vidéken új, hatalmas gyógyszállót építenek és itt helyeznék el a Budapestben tanuló török diákokat is. A tervek talán nemsokára kiviteltre kerülnek és megépül a költő és szent sírja körül az új telep, hogy örök időkre hirdesse Gül Baba emlékét és egykori városa lakóinak szeretetét Gül Baba nemzete iránt..

Zolnay László

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Tobiasz László

Cím:

Török világ Budán

Forrás:

Friss Ujság

(Hely)

(Dát)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

Személy

Osztályozás

1940
425.94